

Съгласно чл.26, ал.2 от Закона на нормативните актове община Шабла чрез настоящото публикуване в законоустановения срок от 30 дни предоставя възможност на заинтересованите лица да направят своите предложения и дадат становища по проекта на Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Шабла (2020 - 2022 г.). Становища и предложения могат да бъдат изпращани на:

email: obshtina@ob-shabla.org,

или да бъдат внасяни в деловодството на община Шабла на адрес:

гр. Шабла, ул. „Равно поле“ № 35

ПРОЕКТ!

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА ШАБЛА (2020-2022г.)

Законът за предучилищното и училищното образование регламентира приобщаващото образование като неизменна част от правото на образование и въвежда осигуряването на условия за предоставяне на подкрепа (обща и допълнителна) за личностно развитие на децата и учениците.

Приобщаващо образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активизиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

1. Причини и мотиви, които налагат приемането:

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Шабла е разработена в съответствие с чл. 197, ал. 1 и ал. 2 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) и чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование (приета с ПМС № 286/ 04.11.2016 г. приета с ПМС № 286 от 04.11.2016 г. обн. ДВ. бр.86 от 27 октомври 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.105 от 18 декември 2018г., изм. ДВ. бр.101 от 27 декември 2019г.). Стратегията е изготвена въз основа на Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Шабла, разработен в съответствие с чл. 196, ал. 3 от ЗПУО и приет с Решение № 564/ 22.05.2019 год., протокол № 56/ 22.05.2019 год. на Общински съвет Шабла и на Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Област Добрич (2020-2022 г.). Стратегията се приема от Общинския съвет за срок от две години.

2. Цели, които се поставят:

Целите и дейностите, заложи в Общинската стратегия, са съобразени със законовата рамка на процеса на приобщаващо образование в българските образователни институции и изконното право на всяко дете да бъде приобщено и ценено, да се гарантира възможността му за подкрепа за личностно развитие според неговите индивидуални потребности. Документът регламентира обществените отношения, свързани с процесите на приобщаващото образование, както и дейностите на институциите на предучилищното и училищното образование в Община Шабла за предоставяне подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Определянето на визията, целите на Общинската стратегия и дейностите за нейното реализиране е във връзка с анализа на актуалното състояние на образователните институции в Община Шабла - обхват на децата и учениците, кадрова обезпеченост с педагогически и непедagogически специалисти, обща и специализирана физическа и архитектурна среда, с възможностите за реализиране пълноценна подкрепа за личностно развитие.

Визията на Общинската стратегия се определя като: Осъзнато и пълноценно изграждане на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в образователните институции чрез осигуряване на ключови фактори и ресурси от всички заинтересовани страни в системата на предучилищното и училищното образование на територията на Община Шабла.

Стратегическите цели са:

1. Осигуряване на среда за социално приобщаване и качествено образование, в която детето е прието, ценено и има възможност да развива своите способности.

2. Осигуряване на необходимите специалисти и повишаване на педагогическите компетенции на педагозите за работа с деца и ученици с индивидуални потребности за успешно и пълноценно приобщаване в училищната общност.

3. Организационно и съдържателно развитие на институциите в системата на предучилищното и училищното образование за ефективно изпълнение на разпоредбите в нормативните документи за приобщаващо образование.

4. Достъпност на общата и специализираната среда за децата и учениците чрез подобряване на материалните условия в детската градина с изнесените ѝ групи и училищата.

5. Осигуряване най-добрия интерес на детето или ученика чрез партньорство и взаимодействие между всички участници в процесите на обучение, възпитание, социализация и адаптация в образователните институции (деца/ ученици – педагогически специалисти – родители).

6. Активно взаимодействие между образователните институции, държавни и общински структури, доставчици на социални услуги за осигуряване на процеса на приобщаващо образование в детските градини и училищата.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата нормативна уредба:

Дейностите, включени в Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от Община Шабла предполагат гарантиране на необходимите финансови средства от държавата във връзка с прилагането на Наредбата за приобщаващо образование и в този смисъл предоставяне средства на съответните институции, пряко ангажирани с общата и допълнителна подкрепа.

4. Очаквани резултати от прилагането:

- Осигуряване на пълноценна обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от всички образователни институции в Община Шабла съвместно с държавните и местни органи и структури;

- Синхронизиране нормативната база на Община Шабла в съответствие със Закона за предучилищното и училищното образование и Наредбата за приобщаващо образование.

5. Анализ за съответствието с правото на Европейския съюз:

Настоящата Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Шабла е в пълно съответствие с европейското законодателство, при спазване разпоредбите и целите на националното и местно законодателство.

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ

**ЗА ПОДКРЕПА
ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ
В ОБЩИНА ШАБЛА
(2020 – 2022 г.)**

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК СЪС СЪКРАЩЕНИЯТА: РЕЗЮМЕ НА ОБЩИНСКАТА СТРАТЕГИЯ:

I. ВЪВЕДЕНИЕ.

- I. 1. Нормативни изисквания за разработката.
- I. 2. Подход за разработването на Общинската стратегия.
- I. 3. Общи условия за процеса на подкрепа за личностно развитие в контекста на Закона за предучилищно и училищно образование и Наредбата за приобщаващото образование.

II. ПРЕДПОСТАВКИ ЗА РАЗРАБОТКАТА И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА.

III. РЕЗЮМЕ НА АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОБРАЗОВАТЕЛНИТЕ ИНСТИТУЦИИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ШАБЛА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ.

III. 1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА /ПРОФИЛ НА ОБРАЗОВАТЕЛНИТЕ ИНСТИТУЦИИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ШАБЛА.

- III. 1.1. Общи сведения за образователните институции в община Шабла;
- III. 1.2. Данни за деца от специализираните институции за предоставяне на социални услуги и на децата, на които се предоставят социални услуги в общността или социални услуги от резидентен тип;
- III. 1.3. Данни за обхват и посещаемост на децата и учениците за учебната 2018/ 2019 г.

III. 2. ДЕЦА И УЧЕНИЦИ В СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ.

- III. 2.1. Данни за включването на децата и учениците във форми за развитие на интересите и потребностите;
- III. 2.2. Данни за деца и ученици в риск;
- III. 2.3. Данни за деца и ученици със специални образователни потребности;
- III. 2.4. Данни за деца и ученици с хронични заболявания;
- III. 2.5. Данни за деца и ученици с изявени дарби.

III. 3. КАДРОВАТА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ СЪС СПЕЦИАЛИСТИ В СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ.

- III. 3.1. Данни за персонала в училищата и ДГ и други специалисти на територията на община Шабла;
- III. 3.2. Информация за възможностите на училищата /ДГ за ресурсно обезпечаване на подкрепа на децата и учениците със СОП;
- III. 3.3. Кадрова осигуреност със специалисти в социални и други институции на територията на община Шабла;
- III. 3.4. Реализирани форми за повишаване педагогическите компетенции на педагогическите специалисти, свързани с осигуряване и реализиране подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

III. 4. ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ И ПАРТНЬОРСКИ МРЕЖИ.

- III. 4.1. Изградени партньорства между образователните институции и други заинтересовани страни;

III. 4.2. Изграждане на партньорства с други институции, функциониращи на територията на община Шабла и извън нея в изпълнение на дейностите по подкрепа на личностното развитие.

III. 5. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОБЩИНА ШАБЛА.

III. 5.1. Общинска политика за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците, специфични условия, обективни и субективни трудности, рискове, възможни решения;

III. 5.2. Сътрудничество между институциите в системата на предучилищното и училищното образование, държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги;

III. 5.3. Добри практики в областта на приобщаващото образование.

IV. ВИЗИЯ И СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА СТРАТЕГИЯ.

IV. 1. Визия на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие (2020 – 2022 г.);

IV. 2. Стратегически цели на Общинската стратегия.

V. ДЕЙНОСТИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ЦЕЛИ.

V.1. Критерии за оценка на изпълнението на Общинската стратегия;

V.2. Предмет на оценката;

V.3. Критерии за оценка изпълнението на Общинската стратегия..

VI. КООРДИНИРАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА СТРАТЕГИЯ.

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

ДГ	Детска градина
ДСП	Дирекция за социално подпомагане
ДПЛР	Допълнителна подкрепа за личностно развитие
ЕПЛР	Екип за подкрепа за личностно развитие
ЗПУО	Закон за предучилищното и училищното образование
МОН	Министерство на образованието и науката
МС	Министерски съвет
МКБШМН	Местна комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни
НПО	Неправителствена организация
НЕИСПУО	Национална електронна информационна система за предучилищно и училищно образование
ОЗД	Отдел „Закрила на детето“
ОПЛР	Обща подкрепа за личностно развитие
ОбДК/ ЦПЛР	Общински детски комплекс/ Център за подкрепа за личностното развитие
ОУ	Основно училище
РДСП	Регионална дирекция за социално подпомагане
РЕПЛРДУСОП	Регионален екип за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със специални образователни потребности
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РУО	Регионално управление на образованието
РЦПППО	Регионален център за подкрепа процеса на приобщаващото образование
СОП	Специални образователни потребности
СУ	Средно училище
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция
ЦОУД	Целодневна организация на учебния ден
ЦСОП	Център за специална образователна подкрепа

РЕЗЮМЕ НА ОБЩИНСКАТА СТРАТЕГИЯ

Стратегическата част на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на община Шабла се разработва въз основа на актуалното състояние на образователните институции на територията на общината и проучения им капацитет за осигуряване подкрепа за личностно развитие на децата и учениците. Тя се основава на националната политика в областта на приобщаващото образование като неизменна част от правото на образование.

Целите и приоритетите на Общинската стратегия са съобразени със законовата рамка на процеса на приобщаващо образование в българските образователни институции и изконното право на всяко дете да бъде приобщено и ценено, да се гарантира достъпа му до подкрепа за личностно развитие съобразно неговите индивидуални потребности.

В Общинската стратегия се уреждат обществените отношения, свързани с процесите на приобщаващото образование, както и дейностите на всички институции в системата на предучилищното и училищното образование за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Основните принципни постановки в настоящата стратегия са:

1. Гарантиране на правото на всяко дете и ученик на достъп до детска градина и училище най-близо до неговото местоживееие и качествено образование.

2. Приемане и зачитане уникалността на всяко дете и ученик и подкрепа на неговото личностно израстване, на които образователните институции трябва да откликнат по най-подходящия начин, чрез гарантиране на максимално развитие на неговия потенциал.

3. Професионално развитие и повишаване на педагогическите компетентности на работещите в образователните институции с цел осигуряване на обща и допълнителна подкрепяща среда на децата и учениците.

4. Сътрудничество на институциите в системата на предучилищното и училищното образование на всички равнища – управление, диалог и екипност, споделяне на добри практики в процеса на приобщаващото образование, ефективно взаимодействие с родителските общности и НПО, осигуряване на обща и допълнителна подкрепяща среда.

Настоящата стратегия обхваща двугодишен период и се фокусира върху приоритети, които дават отговор как приобщаващото образование в детската градина с изнесените ѝ групи в с. Крапец и с. Дуранкулак и училищата да се осъществява осъзнато и пълноценно и да гарантира качествено образование за всяко дете и ученик.

I. ВЪВЕДЕНИЕ.

I. 1. Нормативни изисквания за разработката.

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на община Шабла е разработена във връзка с чл. 197 от Закона за предучилищното и училищното образование (в сила от 01.08.2016 г., обн. ДВ. бр.79 от 13 октомври 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.98 от 9 декември 2016г., изм. ДВ. бр.105 от 30 декември 2016г., изм. ДВ. бр.58 от 18 юли 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.99 от 12 декември 2017г., изм. ДВ. бр.24 от 16 март 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.92 от 6 ноември 2018г., изм. ДВ. бр.108 от 29 декември 2018г., изм. ДВ. бр.24 от 22 март 2019г., доп. ДВ. бр.42 от 28 май 2019г., изм. ДВ. бр.100 от 20 декември 2019г., изм. ДВ. бр.101 от 27 декември 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.17 от 25 февруари 2020г.) и чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование (приета с ПМС № 286 от 04.11.2016 г. обн. ДВ. бр.86 от 27 октомври 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.105 от 18 декември 2018г., изм. ДВ. бр.101 от 27 декември 2019г.). Тя се позовава на Анализа на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, съгласно чл. 196, ал. 3 от ЗПУО, приет с решение Решение № 564/22.05.2019 год., протокол № 56/ 22.05.2019 год.на Общински съвет Шабла.

I. 2. Подход за разработването на Общинската стратегия.

Процесът на разработване на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците съдържа три основни етапа:

Подготвителен – организиране на училищата, детската градина с изнесени групи ОБДК/ ЦПЛР и други институции в община Шабла за изготвяне Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците;

Същностен – реализиране дейности, свързани с проучване на анализите на посочените институции, определяне на визия, цели, дейности в настоящата стратегия;

Финален – разработване на стратегическия документ като окончателен.

Освен тези три основни етапа са осъществени дейности, свързани с координиране, съгласуване, отчетност на техническия екип. Общинската стратегия се основава на цялостен и системен подход на организация и сътрудничество, както и на ориентиран към резултата подход. Стремехът е да се концентрира обхвата на ограничен брой приоритети в съответствие с философията на приобщаващото образование, заложи в ЗПУО и съпътстващите го нормативни документи, като се залага на висока степен на обвързаност на целите и резултатите от тях чрез реално измерими и проследими индикатори.

Проучен е пакет от действащи стратегически документи на европейско, национално, регионално и местно ниво, различни секторни стратегии и програми, статистически данни.

Особено важен източник на информация за актуалното състояние на образователните институции на територията на общината и капацитета за осигуряване подкрепа за личностно развитие на децата и учениците са Анализите на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, изготвени от директорите на училищата и детската градина с изнесените ѝ групи на територията на община Шабла.

I. 3. Общи условия за процеса на подкрепа за личностно развитие в контекста на Закона за предучилищно и училищно образование и Наредбата за приобщаващото образование.

Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците се осигурява от институциите в системата на предучилищното и училищното образование съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги съгласно чл. 174 ал. 1 от ЗПУО.

Подкрепата за личностно развитие се осигурява на всички деца и ученици съобразно техните индивидуални потребности и има за цел да осигури подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията им съгласно чл. 176, ал. 1 от ЗПУО и чл. 4, ал. 2 от Наредбата за приобщаващото образование.

Държавният образователен стандарт за приобщаващо образование се определя с Наредбата за приобщаващо образование, която регламентира и реда за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа.

Децата и учениците имат право да получат обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие съгласно чл. 171, ал. 1, т. 7 от ЗПУО.

Общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие се осигурява там, където са детето и ученикът – чл. 177 ал. 2 от ЗПУО.

Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към развитие на потенциала на всяко дете и ученик и включва:

1. екипна работа между учителите и други педагогически специалисти;
2. допълнително обучение по учебни предмети при условията на ЗПУО;
3. допълнителни модули за деца, които не владеят български език (само за детските градини);
4. допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;
5. консултации по учебни предмети;
6. кариерно ориентиране на учениците;
7. занимания по интереси;
8. библиотечно-информационно обслужване;
9. грижа за здравето;
10. осигуряване на общезитие;
11. поощряване с морални и материални награди;
12. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
13. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
14. логопедична работа;

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя въз основа на оценка на индивидуалните потребности на деца и ученици.

Допълнителна подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици със СОП, в риск, с хронични заболявания и с изяви дарби. Тя включва:

1. работа с дете и ученик по конкретен случай;
  2. психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
  3. осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
  4. предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
  5. ресурсно подпомагане.
- Съгласно чл. 81 от Наредба за приобщаващо образование, допълнителната подкрепа е:
- краткосрочна (минимум 1 учебна година, максимум – до края на етап на обучение);
  - дългосрочна – повече от един етап или степен на обучение или за целия период на обучение.

II. ПРЕДПОСТАВКИ ЗА РАЗРАБОТКАТА И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА.

Законът за предучилищното и училищно образование изисква разработването на Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците въз основа на областната стратегия - чл. 196 от ЗПУО. В процеса на разработване на Общинската стратегия се включват и описват предизвикателствата, стратегическите цели и дейности, които са в синхрон с философията и концепцията на приобщаващото образование.

За успешно прилагане в практиката на организацията, принципите и процедурите в съответствие със Закона за предучилищното и училищно образование и Наредбата за приобщаващото образование се поставят следните предизвикателства:

II.1. Преобразуване на институции в системата на предучилищното и училищното образование. Новата законодателна рамка поставя нови изисквания към детските градини и училищата. Активно и действено взаимодействие между държавни, общински органи и структури, включително доставчици на социални услуги за осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

II.2. Философията на приобщаващото образование изисква от педагогическите специалисти придобиване на компетентности, свързани с новите нормативни промени, осмисляне на собствения им педагогически опит с родители, добри практики, възможностите за развитие на тези практики и обогатяването им с нови идеи. Приобщаващото образование изисква разширяване кръга от педагогически специалисти в екипна работа като основен подход в неговата реализация.

II.3. Организацията и съдържанието на предучилищното и училищното образование са свързани с промени във финансирането на дейностите за обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците.

II.4. За осъществяване процеса на приобщаващото образование е необходимо фокусиране работата върху всички участници в процеса на образование – деца, родители, педагогически специалисти. Нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение и подготовка на децата и учениците за живот в приобщаващо общество.

III. РЕЗЮМЕ НА АНАЛИЗА ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОБРАЗОВАТЕЛНИТЕ ИНСТИТУЦИИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ШАБЛА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ.

III. 1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА /ПРОФИЛ НА ОБРАЗОВАТЕЛНИТЕ ИНСТИТУЦИИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ШАБЛА.

III. 1.1. Общи сведения за образователните институции в община Шабла.

В община Шабла обучението, възпитанието и социализацията на децата и учениците се организира в училища, детска градина с изнесени групи в населени места от района ѝ и Център за подкрепа за личностно развитие/ Общински детски комплекс.

Общинската мрежа в системата на предучилищното и училищното образование обхваща ДГ „Дора Габе“ гр. Шабла с изнесени групи в с. Крапец и с. Дуранкулак, СУ „Асен Златаров“ гр. Шабла и ОУ „Св. Климент Охридски“ с. Дуранкулак и Център за подкрепа за личностно развитие/ Общински детски комплекс гр. Шабла.

Предучилищно образование

№	Име на детската градина	Населено място	Вид	Брой деца		
				2-4 год.	5 год.	6 год.
1.	ДГ „Дора Габе“	гр. Шабла с. Крапец с. Дуранкулак	общинска, целодневна организация	56	22	26
1.1	ДГ „Дора Габе“					
1.2.	Изнесена група					
1.3.	Изнесена група					

В ДГ „Дора Габе“ гр. Шабла с изнесени групи в с. Крапец и с. Дуранкулак се осъществява предучилищно образование. Общият брой на децата от 2 до 6 години е 104, разпределени в 6 групи. Задължителното предучилищно образование на 5 и 6 – годишните деца, регламентирано в ЗПУО, също е в тази институция. Групите в гр. Шабла са сформирани на възрастов принцип, а изнесените групи – в с. Крапец и с. Дуранкулак, са разновъзрастни.

Училищно образование

№	Име на училището	Населено място	Начин на финансиране	Брой деца/ ученици													
				пг	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
1.	СУ „Асен Златаров“	гр. Шабла	общинско	-	24	19	23	29	28	25	28	12	8	16	18	14	244
2.	ОУ „Св. Климент Охридски“	с. Дуранкулак	общинско	-	6	4	7	9	1	9	4						
											40						

В двете училища на община Шабла се извършва обучение за придобиване на основно и средно образование. Степен „средно образование“ се придобива в СУ „Асен Златаров“ в професионалните паралелки, като всяка е от две групи ученици. Професиите в VIII, IX и X клас са: „Организация на туризма и свободното време“ и „Производство и обслужване на заведенията за хранене и развлечения“, а в XI и XII клас - „Сътрудник в бизнес услуги“ и „Готвач“.

По статут училищата в общината са средишни. ОУ „Св. Климент Охридски“ с. Дуранкулак е и защитено. Общият брой на пътуващите ученици, чийто превоз се осъществява със собствен транспорт, е 57 от 9 населени места в общината.

Център за подкрепа за личностно развитие - Общински детски комплекс (ОбДК) гр. Шабла (определен с предмет на дейност съгл. § 18, ал. 2 от ЗПУО - решение № 175/ протокол № 19/ 20.10.2016 год. на ОбС Шабла и утвърден правилник за устройството и дейността на институцията - § 18, ал. 3 от Закона – решение № 191/ протокол № 21А/ 28.11.2016 год.). ОбДК организира и провежда дейности с деца и ученици за развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта и осигурява обща и допълнителна подкрепа за личностното им развитие.

Организираната образователна и творческа дейност е въз основа на предварително проучване желанията, нагласите и потребностите им. Действащите 22 форми са в различни направления: „Научно-познавателно“ със седем, от които една е с деца от ДГ „Дора Габе“, „Приложно-техническо“ – три и „Художествено-творческо“ – десет, в т.ч. две в детската градина. Обхванатият брой на децата и учениците е общо 286, от които 39 в ДГ и 247 в училищата.

III. 1.2. Данни за деца от специализираните институции за предоставяне на социални услуги и на децата, на които се предоставят социални услуги в общността или социални услуги от резидентен тип.

Институция/ социална услуга	Общ брой на настанените/ ползващите социални услуги деца и ученици	Данни за включването в образование	
		Училище/ ДГ	Брой деца/ ученици
Център за социална рехабилитация и интеграция (ЦСРИ) гр. Шабла	3	СУ „Асен Златаров“ гр. Шабла	3
Център за обществена подкрепа (ЦОП) гр. Шабла	8 деца, 24 ученици	ДГ „Дора Габе“, СУ „Асен Златаров“ гр. Шабла, ОУ „Св. Климент Охридски“ с. Дуранкулак	8 деца, 24 ученици

Двете институции, работещи в община Шабла – ЦОП и ЦСРИ, предоставят социални услуги в общността.

В ЦОП дейностите са насочени към гарантиране най-добрия интерес на детето, неговото подпомагане за вписване в социалната среда, за пълноценно развитие на потенциала му съобразно възможности и потребности. Целева група са децата и учениците в риск. Оказва се подкрепа и на техните семейства, насочена към повишаване на родителския капацитет, насърчаване отговорното отношение към детето в семейството.

Услугите в ЦСРИ са свързани с потребностите на деца и възрастни, които имат различни физически увреждания, комбинирани нарушения, емоционално-поведенчески проблеми и дивантно поведение, нарушения в развитието.

Възрастта на децата и учениците, на които се предоставят социални услуги, е от 3 до 17 години. И двете институции предлагат психо-социална рехабилитация.

В ЦСРИ на учениците-потребители, които са от населените места в района на общината, се предоставя двигателна и медицинска рехабилитация, трудотерапия.

В ЦОП се предоставя логопедична рехабилитация, като за децата, посещаващи ДГ „Дора Габе“ услугата е мобилна.

Няма деца, ползващи социални услуги, които да са извън системата на предучилищното и училищното образование.

В посочените по-горе институции работят специалисти, които могат да осигуряват предлагането на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в училищата и детската градина. Това дава възможност за компенсиране недостига на специалисти в образователните институции, където е необходимо.

III. 1.3. Данни за обхват и посещаемост на децата и учениците за учебната 2018/ 2019 г.

Брой необхванати 5-годишни и 6-годишни деца на територията на общината	2
Брой деца в задължителна училищна възраст, необхванати в системата на училищното образование	няма
Брой деца и ученици, нередовно посещаващи ДГ/ училище	7 деца и 17 ученици
Брой ученици, отпаднали от системата на училищното образование	няма

ДГ „Дора Габе“ има разработени: Стратегия за привличане и задържане на децата, План на дейностите по национални стратегии за насърчаване и повишаване грамотността и

образователната интеграция на деца от етническите малцинства, Мерки за повишаване качеството на образованието в ДГ „Дора Габе“. СУ „Асен Златаров“ гр. Шабла и ОУ „Св. Климент Охридски“ с. Дуранкулак имат разработени: Стратегия за привличане и задържане на учениците, Програма за превенция на ранното напускане от училище, Програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи. В СУ „Асен Златаров“ е разработена училищна програма за повишаване качеството на образованието, а в ОУ „Св. Климент Охридски“ – етичен кодекс. ОБДК работи по годишна програма за развитие на дейностите с различни групи деца и ученици в центъра за подкрепа за личностно развитие.

Общината има приети:

✓ План за действие на община Шабла в изпълнение на Областната стратегия за интегриране на българските граждани от ромски произход в уязвимо социално положение и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация (2015-2020),

✓ Стратегия за развитие на социалните услуги на общинско равнище в община Шабла за периода 2016-2020 година,

✓ Годишен план за действие за изпълнение на Областната стратегия за развитие на социалните услуги.

В община Шабла по данни на директорите на училищата няма отпаднали ученици. Данните от ДГ „Дора Габе“ показват, че има необхванати деца в задължителна предучилищна възраст. Тревожен е фактът, свързан с нередовното посещение на учебни занятия, проблем, който се оформя и за децата в задължителна предучилищна възраст.

Обособяват се три групи причини, които са в основата на неговото съществуване: икономически, социални и етнокултурни.

Институциите, в рамките на своите правомощия, водят активна политика за предотвратяване напускането на образователната система и връщането на учениците в нея. За комплексно решаване на проблемите, свързани с отпадане от училищно образование, е необходимо по-голяма ефективност в координирането на дейностите между образователни институции, държавни и местни структури, както и доставчици на социални услуги.

III. 2. ДЕЦА И УЧЕНИЦИ В СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ.

Подкрепата за личностно развитие се предоставя в съответствие с индивидуалните потребности на всяко дете или ученик съгласно чл. 4 ал. 2 от Наредбата за приобщаващо образование. Данните за децата и учениците, за които е необходимо да се осигури обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, обуславят необходимостта от подходяща приобщаваща среда за образование.

III. 2.1. Данни за включването на децата и учениците във форми за развитие на интересите и потребностите.

Ученици, включени в ЦОУД за учебната 2018/2019 година		Ученици, включени в училищни форми за развитие на интересите		Ученици, включени във формите за развитие на интересите по проекти към МОН / „Подкрепа за успех“ и др./			Брой ученици, включени в извънучилищни форми за развитие на интересите	
Брой групи	Брой ученици	Брой групи	Брой ученици	Брой групи	Брой ученици	Брой ръководители	Брой групи	Брой ученици
8	152	11	115	12	61	11	11	142
							деца 4	деца 46

В целодневната организация на учебната дейност са включени 53% от учениците в общината. Обхванати са и пътуващите ученици от 9-те населени места, и ученици, които имат необходимост от самоподготовка, организирана под ръководството на квалифицирани учители.

Във формите, свързани с реализиране на обща подкрепа за личностно развитие по проект „Подкрепа за успех“ са включени ученици и от двете училища. Чрез дейността им се осъществява допълнително обучение по учебни предмети за превенция на обучителни

затруднения и/или за преодоляване на системни пропуски при усвояването на учебното съдържание, както и чрез допълнителни дейности, които са пряко насочени към преодоляване на обучителни затруднения по определените предмети. Чрез включване на образователни медиатори в СУ „Асен Златаров“ и ОУ „Св. Климент Охридски“ се подпомага работата с родителите с цел да се намали риска от преждевременно напускане на образователната система от учениците.

В двете училища има училищни библиотеки, чиито възможности се използват от учениците и учителите. Няма назначени щатни библиотекари. Организацията и финансирането им са възложени на учители.

За общинската мрежа на предучилищното и училищното образование извънучилищните форми за развитие на интересите и потребностите на децата и учениците – клубове, кръжоци, състави, са изнесени в ЦПЛР/ ОбДК. Ръководството на тези форми се осъществява от специалисти, като общината подпомага финансирането.

На територията на община Шабла функционират осем читалища, които предоставят възможност на децата и младите хора да развиват своите интереси, способности и талант в самодейното танцово и музикално изкуство. Разнообразни форми на работа предлагат и читалищните библиотеки.

В областта на спорта съществуват пет клуба – СК „Кария“ – бадминтон и баскетбол, СК „Хармония“ - по шахмат, Футболен клуб „Нефтяник 2010“, СКЛА „Нефтяник 2014“ – лека атлетика и „Морски клуб Португалия Кария“. Община Шабла подкрепя с финансов ресурс дейността на клубовете с цел изява на възможностите и уменията на децата и учениците, участващи в тях.

Силни страни, свързани с организиране, сформирани и реализирани на различни групи и форми по интереси и потребности, в които са включени и участват децата и учениците:

- Реализиране на дейности по самоподготовка на учениците за успешно участие в процеса на обучение;
- Целодневната организация на учебния ден осигурява грижа за децата през деня в училище чрез: столово хранене, медицинско обслужване и безплатен транспорт за пътуващите ученици;
- Подпомагане социализацията на учениците: изграждане на умения за общуване, решаване на конфликти и социално приемливо поведение;
- Гарантиране участието и изявата на учениците в образователния процес и в дейността на училището;
- Създадена подходяща среда, която активно се използва за занимания по интереси, изяви и тържества.

Проблеми и затруднения при организиране и формиране на групи по интереси и потребности, в които са включени и участват децата и учениците:

- Липса на местни кадри за разкриване на разнообразни дейности;
- Липса на достатъчно финансови средства за осигуряване на необходимите ресурси за реализиране на избраните форми за развитие на интересите и потребностите на учениците;
- Необходимост от подобряване на материално техническата база;
- Отдалеченост на общината от големите центрове.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици: със специални образователни потребности; в риск; с хронични заболявания; с изяви дарби. Видът и формите на обучение, както и конкретните дейности за допълнителната подкрепа за личностно развитие се определят с план за подкрепа на детето или ученика, въз основа на който са часовете за ресурсно подпомагане. Всичко това се осъществява след извършена оценка на индивидуалните им потребности от екип за подкрепа за личностно развитие на детето или ученика, утвърден със заповед на директора на детската градина или училището за конкретно дете или ученик. Екипът работи съвместно с родителите, с регионалните центрове за подкрепа за процеса на приобщаващото образование.

III. 2.2. Данни за деца и ученици в риск.

2.1. Деца без родителска грижа или чиито родители са починали, неизвестни, лишени са от родителски права или родителските им права са ограничени, в т.ч. родители в чужбина	3
---	---

2.2. Деца, жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно отношение или наказание във или извън семейството му	0
2.3. Деца в опасност от увреждане на физическото, психическото, моралното, интелектуалното и социалното развитие	1
2.4. Деца, извършили насилие	0

На територията на община Шабла има подрастващи без родителска грижа или такива, чиито родители са починали, неизвестни, лишени са от родителски права или родителските им права са ограничени, в т.ч. родители в чужбина. Броят им на този етап позволява с тях да се работи индивидуално. Дейностите в тази насока се изпълняват от училищни екипи, ЦОП, отдел „Закрила на детето“, общинска администрация.

По училища е разработен Координационният механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца-жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция, който регламентира конкретните задължения на ангажираните субекти в случаите, при които е необходима кризисна интервенция. Чрез него се обединяват ресурсите и усилията на различни институции: ОЗД, представителите на общината, Районното управление; РЗИ; личен лекар на детето; РУО на МОН; училище; детска градина; МКБППМН; съд; прокуратура, доставчик на социална услуга и др.

Образователните институции и другите такива, които работят с тези деца и ученици и имат отношение към проблемите им, водят активна политика според правомощията си за превенция на рисковото поведение и подкрепата им.

III. 2.3. Данни за деца и ученици със специални образователни потребности.

3.1. Общ брой на децата/ учениците със СОП, които се обучават в ДГ по чл. 35 и в училищата по чл. 38 от Закона за предучилищното и училищното образование /ЗПУО/	12
От общия брой по т. 3.1. – с ресурсно подпомагане от РЦПППО	12
3.2. Общ брой на децата/ учениците със СОП, които се обучават в специални училища	0
3.3. Деца/ ученици със сензорни увреждания	0
3.4. Деца/ ученици с множество увреждания	1
3.5. Деца/ ученици с интелектуални затруднения	7
3.6. Деца/ ученици с езиково- говорни нарушения	1
3.7. Деца/ ученици със специфични нарушения на способността за учене /дислексия, дисграфия, дискалкулия/	2
3.8. Деца/ ученици с разстройства от аутистичния спектър	1
3.9. Деца/ ученици с емоционални и поведенчески разстройства	0
От всички деца/ ученици със СОП – брой на децата/ учениците с необходимост от интензивна грижа и подкрепа	12

Проследяването на броя на децата и учениците със СОП през последните години бележи тенденция към плавно покачване и в община Шабла. Една от причините за това е свързана с осъзнаването на проблема от родителите и търсенето на необходимите специалисти.

В рамките на данните като цяло е видно, че децата/ учениците с интелектуални затруднения са повече. Има случаи на деца/ ученици с езиково-говорни нарушения. Осигуряването на допълнителна подкрепа за личностно развитие е необходимост. Ефективността ѝ предполага екипна работа на учителите в образователната институция, ресурсен учител, логопед, психолог.

Броят на децата/ учениците със СОП в детската градина и двете училища не е достатъчен за назначаване на специалисти, обезпечавачи ресурсното подпомагане в тях. На този етап

осигуреността им е чрез Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование гр. Добрич. Чрез ЦОП и ЦСРИ, предоставящи социални услуги в община Шабла, общинска администрация съдейства на образователните институции за включване на специалисти „психолог“ и „логопед“, за дейности по допълнителната подкрепа. Тези действащи центрове подпомагат и осигуряването на общата подкрепа чрез работата на терен - с оказване на психологическа помощ на деца, ученици, родители и педагогически специалисти и изграждане на подходяща среда.

Ежедневната работа на ресурсен учител, психолог, логопед е важно условие за адекватна и своевременна подкрепа – обща и допълнителна, на децата и учениците. Обезпечаването опира до наличие на специалист, финансов ресурс. Неговото решаване преминава през търсене на следните възможности:

- изнесено обучение на РЦПППО гр. Добрич по детски градини и училища, свързано с методи и техники на обучение на деца и ученици със специални образователни потребности;
- мотивиране на педагогическите специалисти да получат допълнителна квалификация с оглед оказване на адекватно съдействие на нуждаещите се деца и ученици;
- активиране на училищното настоятелство и обществения съвет в дейности, свързани с оказване на подкрепа на учениците;
- работа с неправителствени организации;
- адекватно финансиране на дейностите за подкрепа за личностно развитие, реализирани от училищата – обзавеждане на кабинети съобразно потребностите на децата и осигуряване на квалификационни дейности за кадрите, които ще работят с ученици със специални образователни потребности.

III. 2.4. Данни за деца и ученици с хронични заболявания.

Деца/ ученици с хронични заболявания	11
--------------------------------------	----

Осигуряването на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците с хронични заболявания обхваща периода, необходим за лечение на детето или ученика. При необходимост срокът се удължава в зависимост от тяхното здравословно състояние. За осигуряване на качествен процес на образование и съобразявайки се със здравословното състояние на учениците, които повече от 30 последователни учебни дни не могат да се обучават в друга присъствена форма на обучение се организира индивидуална форма на обучение.

III. 2.5. Данни за деца и ученици с изявени дарби.

По данни на директорите на двете училища за учебната 2018-2019 година няма деца и ученици с изявени дарби в областта на науката, изкуството, спорта.

От обобщената информация за децата и учениците от общинската образователна мрежа е видно, че всички имат право да получават обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие според индивидуалните си потребности в съответстваща среда – физическа, психологическа, социална, за развитие на своите умения и способности. Необходимо е усилията на всички институции, чиято дейност е свързана с отглеждането, възпитанието, образованието, социализацията на подрастващите да се насочат към изпълнение на нормативната система по посока на приобщаващо образование.

Стипендии:

<p>Постановление на Министерския съвет № 328 от 21 декември 2017 г. за условията и реда за получаване на стипендии от учениците след завършено основно образование</p>	<p>1.1. Месечни стипендии по чл. 4, ал. 1 – общо 19 бр., в т.ч.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - за постигнати образователни резултати /по т. 1/ – 9 бр. - за подпомагане на достъпа до образование и предотвратяване на отпадането /по т. 2/ - 7 бр. - за подпомагане на ученици с трайни увреждания /по т. 3/ – 1 бр. - за ученици без родители /по т. 4/ – 2 бр. <p>1.2. Еднократни стипендии по чл. 5, ал. 1 – общо – 2 бр., в т.ч.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - за преодоляване от ученика на еднократни социални обстоятелства, свързани с достъпа му до образование /по т. 1/ – 2 бр. - за постигнати високи резултати от ученика в учебната, извънкласната или извънучилищната дейност /по т. 2/ –
--	---

Изведени проблеми за осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие:

- Липса на специалисти, назначени в институциите на предучилищното и училищното образование, за осигуряване на обща и допълнителна подкрепа на личностно развитие на ученици със специални образователни потребности;
- Осигуряване на необходимите условия за развитието на децата с изяви дарби;
- Липса на ефективно взаимодействие между родителите и педагогическите специалисти за гарантиране най-добрия интерес на детето за неговото личностно израстване;
- Миграцията на родителите, която е свързана или с пребиваване на деца/ ученици в чужбина, или подрастващите се оставят на грижите на роднини, които не са в състояние да упражняват ефективен контрол;
- Ограничен достъп до социални услуги в малки населени места.

III. 3. КАДРОВАТА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ СЪС СПЕЦИАЛИСТИ В СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ.

III. 3.1. Данни за персонала в училищата и ДГ и други специалисти на територията на община Шабла.

Училище/ ДГ	Населено място	Персонал			Педагогически персонал														
		Общ	Педагогически	Непедагогически	Директор	Зам.директор	Учител	Учител, ЦОУД	Психолог	Педагогически съветник	Логопед	Ресурсен учител	Учител на деца с умствена изостаналост	Рехабилитатор на слуха	Корепетитор	Треньор по вид спорт	Ръководител на направление ИКТ	Външни лектори /ИИД/	
ДГ „Дора Габе“	гр. Шабла, с. Крапец, с. Дуранкулак	25,5	14	11,5	1		13												2
СУ „Асен Златаров“	гр. Шабла	36	28,5	7,5	1	1	20	5		0,5									1
ОУ „Св. Климент Охридски“	с. Дуранкулак	11,5	9	2,5	1		6	2											

В системата на предучилищното и училищното образование в община Шабла работят 76 човека. От тях педагогически персонал 52, в т.ч. директори 4, зам.директор – 1, педагогически съветник – специалистът е на половин щат, като съвместява с половин норма на длъжността „учител“ и 47 учители. Всички педагогически специалисти са квалифицирани и имат добър професионален опит. Тридесет и трима (33) учители са с професионално-квалификационна степен (ПКС), от които 5 - II ПКС, 15 - IV ПКС, 13 - V ПКС.

Педагогическите специалисти се справят при работата с децата/ учениците със специални образователни потребности.

Ръководствата на училищата и детската градина в община Шабла са наясно с необходимостта от специфични умения и компетентности на своите педагогически специалисти, които трябва да са подготвени, за да реагират адекватно, както в осигуряването на кариерно ориентиране и занимания по интереси за развитие на способностите, за изява на дарбите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, така и в организирането на дейности по превенция на тормоза и насилието, като работят със специфичен инструментариум съобразно индивидуалните потребности на деца и ученици със специални образователни потребности.

В училищата няма назначени психолози, логопеди. Причини: Ограничени възможности на делегираните бюджети и липса на такива кадри (по данни на Дирекция „Бюро по труда“ няма такива безработни).

Освен това съществуващата материална база все още се оценява като недостатъчна, което налага концентриране на усилията не само на образователните, но и на всички институции в тази насока при осигуряване на нужното финансиране от държавата.

Изведени проблеми относно кадровата обезпеченост на процеса за обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие:

➤ Липса на специалисти – психолози, логопеди за обезпечаване процеса в детската градина и училищата. *Възможно решение:* обучение, квалификация или преквалификация на млади специалисти за работа в образователна и социална среда;

➤ В двете училища работят учители-пенсионери. По информация на Дирекция „Бюро по труда“ няма и безработни учители. В близко бъдеще е възможен проблем, свързан с липса на местни учителски кадри.

III. 3.2. Информация за възможностите на училищата /ДГ за ресурсно обезпечаване на подкрепа на децата и учениците със СОП.

Училище/ ДГ	Населено място	Брой деца/ ученици със СОП	Възможности за:	
			Назначаване на ресурсни специалисти/ конкретно	Назначаване на помощник- учители
ДГ „Дора Габе“	гр.Шабла	1	няма	няма
СУ „Асен Златаров“	гр.Шабла	7	няма	няма
ОУ „Св. Кл. Охридски“	с. Дуранкулак	4	няма	няма

III. 3.3. Кадрова осигуреност със специалисти в образователните институции на територията на община Шабла.

Към момента на изготвяне на настоящата стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Шабла институциите в системата ан предучилищното и училищното образование нямат финансовите възможности за ресурсно обезпечаване на децата/учениците със СОП.

Добрата връзка и взаимодействие, както и гъвкавия подход и действия между институциите на територията на община Шабла, които предоставят социални услуги и тези в системата на образованието, улеснява процеса за осигуряване на обща и допълнителна подкрепа в двете училища и детската градина с изнесените ѝ групи. А осигуреността със специалисти в ЦОП, ЦСРИ и други институции в община Шабла е както следва:

➤ Медицински специалисти – 4 лични лекари, 4 медицински сестри към практиките, 5 фелдшери във филиала за спешна медицинска помощ, 2 медицински сестри в Целодневна детска ясла гр. Шабла и 1 медицинска сестра в ЦСРИ;

➤ Рехабилитатори – 1 в ЦСРИ;

➤ Логопеди – 1 в ЦОП;

➤ Психолози – 2 в ЦОП и ЦСРИ;

➤ Социални работници – 2 в ЦОП и ЦСРИ;

➤ Трудотерапевт – 1 в ЦСРИ;

➤ Сътрудник социални дейности – 1 в ЦОП.

III. 3.4. Реализирани форми за повишаване на педагогическите компетенции на педагогическите специалисти свързани с осигуряване и реализиране подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Педагогическите специалисти – 52-ма, които работят в детската градина, двете училища и ЦПЛР са преминали различни квалификационни форми през последните две учебни години за работа с деца със СОП, дете в риск, работа с деца с изявиени дарби. Повечето от тях са участвали в повече от 1 квалификационна форма в направление приобщаващо образование. Формите за повишаване на педагогическите компетенции са семинар, курс, работни срещи, кръгли маси, конференции и др. Финансирането е от бюджетите на съответните институции, безплатни обучения, по проекти и програми, от община, безплатни обучения по програма на РЦПППО гр. Добрич др. Обученията, свързани с повишаване на квалификацията са

организиран на училищно ниво, общинско, регионално и национално. Организатори на квалификационните форми са МОН, РУО гр. Добрич, Общини, РЦПППО гр. Добрич, НВО, ДИКПО гр. Варна и др.

Въпреки че много педагози се включват в различни квалификационни дейности, чиято тематика относно приобщаващото образование е разнообразна, все още се отчита необходимостта от поддържаща квалификация за обогатяване на педагогическите умения и придобиване на ключови компетентности за работа с деца и ученици с цел ефективно осигуряване на обща и допълнителна подкрепа, както и търсене на форми за сътрудничество и партньорство с родителите.

Изведени проблеми, свързани с повишаване на педагогическите компетенции на учителите и директорите в посока осигуряване и реализиране подкрепа за личностно развитие на деца и ученици:

- Обученията да са ориентирани към практиката;
- Споделяне на добри практики;
- Педагогическите специалисти, чиято средна възраст е висока, имат ниска мотивация за участие в квалификационни форми;
- Недостатъчното финансиране ограничава възможностите за участие във външни квалификационни форми.

Община Шабла предлага решаване на проблемите, свързани с повишаване на компетентностите на педагогическите специалисти, като се съобразява с ресурсите, потребностите, кадрите, които работят по места.

III. 4. ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ И ПАРТНЬОРСКИ МРЕЖИ.

III. 4.1. Изградени партньорства между образователните институции и други заинтересовани страни.

Всички институции в системата на образованието и подкрепата на личностно развитие си взаимодействат с Дирекция „Социално подпомагане“ – Отдел „Закрила на детето“, МКБПМН, ЦПЛР/ ОбДК, читалища, НПО.

В община Шабла изключително работещо е партньорството с Центъра за обществена подкрепа и Центъра за социална рехабилитация и интеграция, като институции, съдействащи на деца и ученици за допълнителната подкрепа за личностно развитие.

Училищата и детската градина имат изградени традиции за партньорство и съвместни инициативи в подкрепа на деца и ученици с научни, образователни, информационни и културни институции.

В търсене на нови форми, удовлетворяващи интересите на учениците и осигуряващи им пълноценно оползотворяване на свободното време, училищата си партнират и с всички клубове, и дружества и в областта на спорта.

III. 4.2. Изграждане на партньорства с други институции, функциониращи на територията на община Шабла и извън нея в изпълнение на дейностите по подкрепа на личностното развитие.

Процесът на подкрепа за личностно развитие предполага по-активното включване на институции и фирми в осигуряването на разнообразни дейности с цел реализиране на по-дългосрочни съвместни инициативи съобразно индивидуалните потребности на децата и учениците.

III. 5. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОБЩИНА ШАБЛА.

III. 5.1. Общинска политика за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците, специфични условия, обективни и субективни трудности, рискове, възможни решения.

Формирането на общинска политика за подкрепа на личностно развитие на децата и учениците се влияе от неблагоприятните тенденции в демографската характеристика на община Шабла – намаляващ брой на населението поради отрицателен естествен прираст и миграция, породена от икономически фактори, свързани с осигуряване трудова заетост. Тези процеси имат своето отражение върху институциите в системата на предучилищното и училищното образование – трудности при формиране на групите и паралелките съответно в детската градина и училищата, съществуване на стабилни ядра в ученическата общност, които въздействат върху процеса на формиране на устойчиви нагласи и мотивация за учене. В резултат на свиване на производствата, обема на работа и промяната в ситуацията на пазара на труда равнището на заетост е в спад. Това създава предпоставки от социален характер, които не

благоприятстват за редовното посещение на децата и учениците. Много внимание изискват проблемите със задържането в детската градина и училищата на подрастващите от ромски произход. Педагогическите специалисти имат компетентности за осъществяване процеса на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие. За неговия напредък е необходимо да се организират квалификационни дейности, на различни нива - детска градина/ училища, обучителни организации, програми.

Специалисти като психолог, логопед, ресурсен учител в образователните институции на община Шабла няма. Ресурсното подпомагане се извършва чрез Регионалния център за подкрепа на процеса за приобщаващо образование. Проблемът е и финансов, и кадрови. Възможен вариант за решаването му е квалификация на специалист или преквалификация на съществуващ педагог с финансово съдействие на институциите, които имат отношение към процеса на подкрепа на личностно развитие.

Трудности има с изграждането на достъпна архитектурна среда, което се вижда в изнесените по-горе данни. Усилията с реализираните дейности, финансирани от бюджета, не обезпечават нормативно изискваните условия. Кандидатстването по проекти е начин за осигуряване средства за създаване подходяща среда.

III. 5.2. Сътрудничество между институциите в системата на предучилищното и училищното образование, държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги.

Ефективно е сътрудничеството в системата на предучилищното и училищното образование и всички институции, свързани с тях. Всяка институция осигурява необходимата подкрепа в рамките на своите правомощия. В община Шабла социалните услуги се реализират чрез ЦОП и ЦСРИ. Диалогът и обменът на информация са на много добро ниво. Работещите психолози и логопед към социалните институции са в помощ на педагогическите специалисти в училищата и детската градина. Логопедичната работа в детската градина е под формата на мобилна услуга. Важно в това сътрудничество между институциите е определянето на задължителни изисквания към всички участници в процеса на осъществяване на приобщаващо образование и отговорностите на всеки, съобразно определените му функции.

III. 5.3. Добри практики в областта на приобщаващото образование.

При работата с деца и ученици със СОП има добра координираност между ресурсните учители от РЦПППО гр. Добрич и училищните екипи за подкрепа за личностно развитие.

По европейските проекти, по които работят, училищата си сътрудничат и с образователни институции от други държави – Румъния, Полша.

Училищата и детската градина имат изградени традиции, чрез които се дава възможност за изява и развитие на заложите и таланта на подрастващите – училищни и детски празници, участие във фестивали на различно ниво, спортни мероприятия, организиране на изложби, провеждане на училищни дебати и др.

В детската градина се налага все повече като добра практика действащият Родителски съвет, чиято дейност по съдържание е свързана с проблемите на възпитанието и образованието на децата. Принципът, заложен в основата ѝ, е взаимната информираност и прозрачност на работата и инициативите в ДГ, което спечели подкрепата и положителното отношение на родителите.

Подкрепа на личностното развитие на децата и учениците - Изведени извънучилищни дейности в ЦПЛР, които са отворени и съобразени с желания, интереси, потребности на децата и учениците.

Изграждане позитивен организационен климат – Организиране летни занимания за децата и учениците чрез ЦПЛР, Зелен образователен център, читалищата на територията на общините, като се осигуряват възможности за достъп на всички желаещи.

Развитие на училищната общност – Насърчаващи и поощрителни инициативи от страна на общинска администрация, свързани с изяви и успехи на децата и учениците на различни нива – олимпиади, фестивали, конкурси, състезания – организиране празници, гостувания на изяви техни връстници от областта и региона и др.

IV. ВИЗИЯ И СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА СТРАТЕГИЯ.

Направеният анализ на образователната мрежа в община Шабла, който включва обхвата на децата и учениците, кадровата обезпеченост с педагогически и непедagogически специалисти, реалното състояние на общата и специализираната среда и възможностите за

обезпечаване на дейностите, свързани с подкрепа за личностно развитие, е определящ при формиране на визията, целите на Общинската стратегия и дейности за нейното реализиране.

Визия

Осъзнато и пълноценно изграждане на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в образователните институции чрез осигуряване на ключови фактори и ресурси от всички заинтересовани страни в системата на предучилищното и училищното образование в община Шабла.

Цели

Целите са формулирани в ясни дефиниции, ясни и реално измерими, чието реализиране ще доведе до описаното във визията желано състояние на образователните институции в община Шабла.

Стратегически цели:

- Осигуряване на среда за социално приобщаване и качествено образование, в която детето е прието, ценено и има възможност да развива своите способности.
- Осигуряване на необходимите специалисти и повишаване педагогическите компетенции на педагозите за работа с децата и учениците съобразно индивидуалните им потребности за успешно и пълноценно приобщаване в училищната общност.
- Организационно и съдържателно развитие на институциите в системата на предучилищното и училищното образование за ефективно изпълнение на разпоредбите в нормативните документи за приобщаващо образование.
- Достъпност на общата и специализираната среда за децата и учениците чрез подобряване на материалните условия в детската градина с изнесените ѝ групи и училищата.
- Осигуряване най-добрия интерес на детето или ученика чрез партньорство и взаимодействие между всички участници в процесите на обучение, възпитание, социализация и адаптация в образователните институции (деца/ ученици – педагогически специалисти – родители).
- Активно взаимодействие между образователните институции, държавни и общински структури, доставчици на социални услуги за осигуряване на процеса на приобщаващо образование в детската градина и училищата.

V. ДЕЙНОСТИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ЦЕЛИ.

1. Достъп до качествено образование за деца и ученици.

1.1. Изграждане на педагогическа и специализирана подкрепяща среда за всяко дете и ученик за осигуряване на приобщаващото образование.

1.2. Развитие капацитета на учителите от двете училища и детската градина за работа с децата и учениците със специални образователни потребности, с хронични заболявания, в риск, с изявени дарби както и на специалистите, работещи с деца и ученици за прилагане единна методика за оценяване на образователните им потребности;

1.3. Създаване и ефективно функциониране на достъпни центрове, предоставящи адекватна подкрепа за всяко дете и ученик.

2. Повишаване участието и ангажираността на родителите и местната общност са участници в процеса на образование.

Те са основен фактор за подпомагане на децата и младите хора в риск от преждевременно напускане на училище и трябва да бъдат насърчавани чрез:

2.1. Популяризиране на добри практики и възможности за участие в мрежи за включване на родителите и местната общност в мерки за предотвратяване на преждевременното напускане на училище;

2.2. Повишаване отговорността на родителите и тяхната активност за сътрудничество с учителите, ръководствата на училищата, на детската градина с цел развитие на техните деца и работа с родители от уязвими групи за насърчаване редовното посещаване на детската градина и училището;

2.3. Включване в осъществяването на граждански контрол в управлението на образователните институции.

3. Подкрепа за личностно развитието на децата и учениците.

За осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на децата и учениците е необходима и допълнителна подкрепа. Тя се предоставя на деца и ученици със специални образователни потребности, с хронични заболявания, в риск, с изяви дарби, като ограничава преждевременното напускане на училище и предотвратява социалното изключване. Конкретните мерки в тази насока включват:

3.1. Назначаване на педагогически съветници, психолози, логопеди, ресурсни учители;

3.2. Създаване на екипи, работещи съвместно с родителите, органите за закрила правата на детето и органите за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните;

3.3. Развитие на ученическото самоуправление чрез ученическите съвети/ парламенти с подкрепа на училището и на общината;

3.4. Въвеждане на съвременни подходи за управление на дисциплината за преодоляване на фрагментарността и постигане на последователна политика в областта на възпитанието.

4. Прилагане на системи за ранно предупреждение за преждеременно напускане.

След идентифициране на децата и учениците, застрашени от преждеременно напускане на училище и анализ и оценка на причините, да се прилагат конкретни мерки за всеки застрашен, които да включват:

4.1. Работа със семейството;

4.2. Насочване за работа с психолог, педагогически съветник, младежки или социален работник, препоръка за включване в полуинтернатна група или целодневна организация на учебния ден и др.;

4.3. Допълнителни занимания/ консултации, насочване към дейности по интереси;

4.4. Мотивация за продължаване образованието в следваща степен или насочване към придобиване на професионална квалификация.

5. Развитие на занимания по интереси.

Заниманията по интереси имат вече доказан ефект като средство за повишаване удовлетвореността на децата и учениците от живота в детската градина и училището и ограничаване на процеса за преждевременното напускане на училище. Те осмислят свободното им време чрез изява в предпочитана дейност, приобщават и мотивират, включително деца и ученици с идентифицирани потребности от специфична подкрепа, деца и ученици в риск от отпадане и/или с прояви на агресия и/или насилие. Тези занимания повишават мотивацията за участие в образователния процес и допринасят за развиване на знания, умения и компетентности.

6. Подпомагане на ученици, застрашени от преждеременно напускане на училище, по финансови причини.

Една от основните причини за преждевременното напускане на училище е липсата на финансови средства на семейството за осигуряване на редовното присъствие и активното участие на децата и учениците в образователния процес. Целевата финансова подкрепа може да включва:

6.1. Частично или пълно заплащане на таксите от общината в детската градина за децата от семейства с ниски доходи;

6.2. Реализиране на училищни политики чрез разработени правила за отпускане на стипендии за насърчаване повишаването на образователните резултати, подпомагане на достъпа до образование и предотвратяване на отпадането.

V.1. КАЧЕСТВЕНИ КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА СТРАТЕГИЯ.

➤ Брой образователни институции, участващи в национални програми и проекти за осигуряване процеса на приобщаващото образование;

➤ Брой педагогически специалисти, участвали в обучения за развитие на професионалните компетентности за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;

➤ Брой институции със значително подобрене на материалната база – нови елементи на специализирана среда;

- Брой институции, в които работят педагогически съветници, психолози, логопеди и помощник на учителя.
- Брой институции, които самостоятелно организират и обезпечават ресурсното подпомагане на децата и учениците по чл. 283, ал. 4 от ЗПУО;
- Брой и наличие на разнообразие от дейности, които осигуряват обща и допълнителна подкрепа в ЦПЛР/ ОбДК .

V.2. ПРЕДМЕТ НА ОЦЕНКАТА.

Предмет на оценката е изпълнението на Общинската стратегия и постигнатите резултати. Оценяването е в два аспекта:

Първо: Спазване регламентираните дейности за изпълнение на стратегическите цели и осигуряване взаимовръзката между изпълнението на Областната и Общинската стратегии за личностно развитие на децата и учениците;

Второ: Постигнати резултати, принос на Общинската стратегия за постигане целите и очертаната визия.

VI. КООРДИНИРАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА СТРАТЕГИЯ.

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците се изпълнява от институциите, които работят в община Шабла и са ангажирани с осигуряване на подкрепата за личностно им развитие.

Общинската стратегия е разработена при спазване разпоредбите на чл.197, ал .1 и 2 от ЗПУО, след приемане на Областната стратегия и решение на Общински съвет за период от 2 години.

За изпълнение на Общинската стратегия, ежегодно до 30 април, Общински съвет, по предложение на Кмета и след съгласуване с Регионалното управление на образованието, приема годишен план за изпълнение на дейностите за подкрепа на личностно развитие.

Информация за изпълнените дейности и постигане на критериите за оценка на изпълнението на Общинската стратегия се внася в Общински съвет три месеца преди изтичане на срока на Стратегията. Тази информация се предоставя в Областна администрация гр. Добрич съгласно раздел VII (Координиране на изпълнението на Областната стратегия).